

EDITORIAL

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovoluji mi využít úvodníku tohoto čísla České urologie ke krátké úvaze o budoucnosti našeho oboru, a také o rizicích i perspektivách, které nám současná doba přináší. Urologie je sice obor přesně orgánově vymezený, jeho náplň však poměrně těsně přiléhá k řadě větších oborů, jako je onkologie, gynekologie a obecná chirurgie, což s sebou nese celou řadu nebezpečí.

Podíváme-li se na vývoj urologie za posledních 25 let, musíme konstatovat, že jsme zaznamenali celou řadu ztrát. Léčba stresové inkontinence přešla zcela absurdně z velké části do rukou gynekologů, což v některých případech a ještě absurdněji platí i o inkontinenci urgentní. Díky novým systémovým léčbám pokročilých forem nádorů varlat, ledvin a v poslední době i prostaty přešla péče o tyto pacienty do značné míry do portfolia klinických onkologů. Nadledviny jsou často operovány obecnými chirurgy, někdy je zpochybňována role urologů v oblasti andrologie a jistě by nás napadly i další příklady.

Byť to někomu může v tuto chvíli připadat jako utopie, umím si představit ještě katastrofictější scénář:

- Rozvoj méně invazivních metod léčby lokalizovaného karcinomu prostaty může zpochybnit roli urologů v této oblasti a naopak přinést širší pole pro radiační onkology nebo dokonce radiolology. Proč by nakonec nemohl radiolog se zkušenostmi v sonografii provádět i biopsie prostaty? – příklady pro to již existují.
- Příchod nových modalit systémové léčby dále upozadí roli urologů nejen u pokročilých forem urologických nádorů, ale časem i u stadií časnějších.
- Rozvoj moderních operačních technologií převede urologickou operativu k odborníkům, kteří budou mít tyto technologie k dispozici. Náznakem takového trendu byl vstup robotiky a vznik společnosti „robotické chirurgie“. Od toho mohl teoreticky být již jen krok ke vzniku „univerzálního robotického operátora“, který bude provádět urologické výkony mimo strukturu urologické péče. Z tohoto pohledu představuje již samotný vznik robotických center mimo urologická oddělení zásadní nebezpečí pro náš obor.
- Medikamentózní léčba BHP přejde do rukou praktických lékařů, uroinfekce včetně zánětů ledvin budou léčit internisté atd.

Aktuální riziko, že se tento scénář v dohledné době a v plném rozsahu naplní, je poměrně nízké, k určitému drolení zvláště okrajových součástí oboru ale plíživě dochází stále.

Je samozřejmě nezbytné pečlivě analyzovat příčiny, které vedly ke dřívějším ztrátám. Krátce řečeno je lze vidět v nedostatečné strukturální připravenosti oboru, ve ztrátě zájmu o některé oblasti ze strany urologů, nedostatečné předvídavosti vedení urologické společnosti, respektive v „šikovních tazích“ některých jiných oborů.

Jak tedy zajistit našemu oboru prosperitu a potenciální ztráty do budoucna minimalizovat?

- Jasně definovat stávající rozsah a náplň oboru. Toto, věřím, že jsme jasně udělali v rámci koncepce oboru urologie, která je dostupná na webových stránkách společnosti.
- Systematicky dbát na to, aby byl obor schopen poskytovat vysoce kvalitní péči v celém svém rozsahu:
 - celoživotní edukací zajistit dostatečné plošné znalosti o nových trendech v oboru u všech urologů; dbát i na udržování praktických dovedností (sem patří např. laparoskopické kurzy a praktické nácviky na treňažerech, kurzy praktické andrologie apod.),
 - kvalitním, dostupným, ale i průchodným systémem specializačního (předatestačního) vzdělávání zajistit dostatečný přísun nových kvalitních odborníků,

- adekvátně hustou sítí kvalitně personálně i technicky vybavených urologických pracovišť (ambulantních i nemocničních) zajistit dostupnost péče ve všech oblastech republiky,
- efektivní a korektní spolupráci mezi nemocniční a ambulantní složkou zajistit dobré fungování sítě.
- Stimulovat zájem o oblasti oboru, které nejsou v dané době zcela atraktivní.
- Podpora vstupu nových technologií, podpora dovednosti urologů v jejich využívání.
- Specifikace oblastí (stadií onemocnění, operačních výkonů atd.), které jsou klíčové pro další fungování oboru. V těchto oblastech monitorovat data o výsledcích pro budoucí argumentační strategii, dbát o vstup nových postupů a technologií, pečovat o PR aktivity.
- Vytvořit podmínky pro udržení „okrajových“ oblastí oboru, k čemuž bude mnohdy nutno zajistit přístup k novým modalitám léčby. Předpokládá to vytvořit:
 - edukační předpoklady (např. certifikovaný kurz v onkourologii, který by měl zajistit přístup oboru k některým novým modalitám léčby, aniž by zužoval rozsah základního oboru – jeho realizace bude postupně zahájena v horizontu týdnů),
 - strukturu, která z pohledu plátců a řídících orgánů umožní vstup nových a drahých modalit léčby a nových technologií.
- Věnovat maximální úsilí k dosažení adekvátních úhrad urologických výkonů. Jednoduše řečeno, výkony, které jsou hrazeny špatně nebo vůbec, mohou být těžko rutinně prováděny. Tento bod mohou urologové naplňovat jen nepřímo, přesto lze dosáhnout systematickým jednáním a tlakem určitých výsledků např. v podmínkách DRG (což se u některých výkonů v letošním roce podařilo).
- Podporovat celospolečenský význam a vnější tvář oboru. To dle mého soudu vyžaduje:
 - podporovat ambice mladých urologů a vznik nové urologické „elity“. Nemyslím tím elitářství, ale vznik nových přirozených lídrů. Byť to dnes opět již není příliš populární a náš svět opět směřuje spíše k průměrnosti, o vnější tváři a významu oboru bude rozhodovat, kolik budeme mít veřejně známých profesorů, kolik urologů bude zastávat významná postavení ve vedení nemocnic a fakult, respektive kolik urologů bude zastávat významné regionální i celostátní pozice,
 - aktivně dbát o PR oboru.

Je jednoznačnou povinností lídrů současné urologie (výboru společnosti, vedení SAU, primářů a přednostů) udělat všechna potřebná opatření v rámci svých možností a kompetencí, která našemu oboru zajistí stabilitu a prosperitu. Ještě důležitější pro konečný úspěch bude ale celkový stav urologické komunity – tedy znalosti, schopnosti, dovednosti a aktivita vás všech.

Mým cílem při psaní tohoto článku rozhodně nebylo vytvářet „defetistické“ nálady. Považuji ale za svoji povinnost snažit se o pohled, který bude adekvátně kritický a který bude směřovat o několik kroků dopředu. Jsem hluboce přesvědčen, že pohled do budoucnosti české urologie je pozitivní. Věřím, že stávající výbor svou aktivní politikou začal řadu z výše zmíněných bodů naplňovat. Bude se pochopitelně jednat o dlouhodobý proces, ale aktivita a ambice mladší generace, které jsem zaznamenal v poslední době, mne naplňují optimismem.

Těším se na setkání na Výroční konferenci v Olomouci a všem přeji krásné prožití léta.

Váš Marek Babjuk